

Judecător A. Brăgaru

Republica Moldova
Curtea de Apel Chişinău

DECIZIE

14 mai 2019

mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al

Curții de Apel Chișinău

Completul de contencios administrativ

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Angela Bostan

Judecătoria

Veronica Negru și Anatol Pahopol

Grefier Andriana Seu

juducînd în şedinţă publică, cererea de apel declarată de Casa Naţională de Asigurări Sociale asupra hotărârii Judecătoriei Chişinău (sediul central) din 26.10.2018, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Falca Anatolie către Casa Naţională de Asigurări Sociale şi Casa Teritorială de Asigurări Socială Rîşcani, intervenient accesoriu – Administraţia Naţională a Penitenciarelor privind anularea actului administrativ şi obligarea recalculării pensiei pentru vechimea în serviciu,–

CONSTATĂ:

Obiectul acțiunii, circumstanțele cauzei.

La data de 26.07.2018, Falca Anatolie s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, intervenient accesoriu – Administrația Națională a Penitenciarelor, solicitînd anularea deciziei CTAS Rîșcani nr. 92/2018/41811 din 05.07.2018 privind refuzul recalculării pensiei și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a efectua recalcularea pensiei stabilite pentru vechimea în serviciu în baza calculului Administrației Naționale a Penitenciarelor din 28.05.2018, cu actualizarea mărimii pensiei în raport cu vechimea indicată reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii din 15 mai 2018 precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivare acțiunii a invocat că, la data de 25.08.1995 a început activitatea în cadrul Departamentului Trupelor de Carabinieri al Ministerului Afacerilor Interne, iar mai apoi, din 01.10.1997, în cadrul subdiviziunilor sistemului penitenciar, unde a satisfăcut serviciul până la 31 octombrie 2011, când a demisionat în rezervă cu stabilirea pensiei pe linia Departamentului Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției, în legătura cu atingerea vechimii în serviciu necesară pentru stabilirea pensiei, fiind stabilită pensia pentru vechime în muncă, începând cu data de 01 noiembrie 2011.

La 04.05.2017, a fost reangajat în cadrul sistemului penitenciar, în funcția de șef-interimar al Direcției trupelor de pază, supraveghere și escortare, iar la 15 mai 2018 a demisionat în rezervă conform pct. 3) art. 20 din Legea cu privire la sistemul penitenciar nr.1036-XIII din 17.12.1996, din funcția de Director adjunct al Departamentului Instituțiilor Penitenciare.

Conform calculului Administrației Naționale a Penitenciarelor, la data încetării serviciului în cadrul sistemului penitenciar, a acumulat o vechime în muncă de 32 ani 04 luni și 08 zile, calculul fiind eliberat de Direcția Resurse Umane a ANP la 28 mai 2018, motiv din care la data de 31.05.2018, a solicitat prin intermediul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani mun. Chișinău, recalcularea pensiei stabilite.

Susține că, prin decizia nr. 92/2018/41817 din 05.07.2018, emisă de către CTAS Rîșcani mun. Chișinău, i-a fost refuzată recalcularea pensiei pentru vechimea în serviciu, invocându-se că: „în cazul apariției unor circumstanțe care implică modificarea mărimilor pensiilor stabilite pentru militarii în termen și familiile acestora, recalcularea pensiilor se efectuează în termenele stabilite de art. 33 alin. (I) al Legii nr. 156 din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat”, fără a fi elucidate de către organul de asigurări sociale, motivele și argumentele în susținerea legalității deciziei luate.

Din decizie CTAS Rîșcani mun. Chișinău, rezultă că cererea sa a fost respinsă din lipsa temeiului ce ar justifica recalcularea pensiei pentru vechime în muncă, fapt cu care nu este de acord, deoarece autoritatea teritorială a CNAS în Decizia sa, intenționat a denaturat prevederile art. 51 din Legea nr. 1544/VI din 22.06.1992, precum și ale art. 21 din (1) din Legea nr. 156/XXI din

anulării prevederilor art. 51 din Legea nr. 1544-XII din 23.06.1993, precum și ale art. 51 alin. (1) din Legea nr. 150-XIV din 14.10.1998, creând aparențe greșite, că este exclusă existența temeiurilor concrete de a recalcula pensiile pentru militari, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, care au obținut anterior dreptul la pensie la atingerea vechimii în serviciu.

Consideră că, Oficiul Teritorial Rîșcani, a omis să dea apreciere faptului că art. 51 alin. (1) din Legea nr. 1544-XII din 23.06.1993, prevede că, recalcularea pensiilor se efectuează în termenele stabilite de Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Susține că, în privința sa urmau a fi aplicate prevederile Legii speciale care direct stabilește cazurile, condițiile, precum și modalitatea „recalcularii pensiilor stabilite anterior” potrivit dispozițiilor art. 61 alin. (1) al Legii nr. 1544-XII din 23.06.1993, în conformitate cu care, recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătura cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalcularii în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi, iar pârâtul intenționat a omis să aplice aceste prevederi în decizia sa.

Potrivit ordinului Ministerului Justiției nr. 395 din 15 mai 2018, a demisionat în rezervă din funcția de Director adjunct al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, la atingerea vechimii în serviciu necesară pentru stabilirea pensiei conform Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 26.03.1993, respectiv, la momentul examinării de către organul de asigurări sociale a cererii depuse cu privire la recalcularea pensiei stabilite anterior, CTAS Rîșcani urma să se conducă în exclusivitate de normele speciale cuprinse în Legea nominalizată.

Consideră că, CTAS Rîșcani mun. Chișinău, în mod nejustificat a refuzat să ia în calcul perioada cuprinsă între 04.05.2017 - 15.05.2018, ca circumstanță generatoare pentru recalcularea pensiei sale, contrar prevederilor art. 61 alin. (1) din Legea nr. 1544-XII din 23.06.1993, or, potrivit prevederilor pct. 4 lit. a) al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21.02.1994, media lunară pentru stabilirea pensiei se face din ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii.

Din considerentele enunțate solicită anularea Deciziei CTAS Rîșcani nr. 92/2018/41817 din 05.07.2018 privind refuzul recalcularii pensiei, obligarea efectuării recalcularii pensiei pentru vechime în serviciu și încasarea cheltuielilor de judecată.

Hotărîrea instanței de fond ce constituie obiectul apelului.

Prin hotărîrea Judecătorei Chișinău (sediul central) din 26 octombrie 2018, s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de Falca Anatolie împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani, intervenient accesoriu Administrația Națională a Penitenciarelor privind anularea Deciziei CTAS Rîșcani din 05.07.2018, obligarea efectuării recalcularii pensiei pentru vechime în serviciu.

S-a dispus anularea Deciziei privind refuzul stabilirii pensiei emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani nr. 3729 din 05.07.2018, ca emisă contrar legii cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a efectua recalculul pensiei pentru vechimea în serviciu lui Falca Anatolie, reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice, precedente concedierii din 15.05.2018.

Depunerea cererii de apel, verificarea termenului de declarare a apelului.

Invocând ilegalitatea hotărîrii instanței de fond, la 01.11.2018, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel asupra hotărîrii Judecătorei Chișinău (sediul Central) din 26.10.2018, solicitând admiterea apelului, casarea hotărîrii instanței de fond cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care cererea lui Falca Anatolie să fie respinsă ca neîntemeiată.

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) CPC RM, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele cauzei rezultă că, la caz dispozitivul hotărîrii instanței de fond a fost pronunțat public la 26.10.2018, iar cererea de apel Casa Națională de Asigurări Sociale a depus-o la 01.11.2018, prin urmare Colegiul constată că, apelul declarat a fost depus în interiorul termenului legal.

Aspecte procesuale relevante punerii pe rol a cererii de apel;

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 07.02.2019, nu s-a dat curs cererii de apel declarate de Casa Națională de Asigurări Sociale, părții apelante fiindu-i acordat termen pentru prezentarea cererii de apel motivate.

La caz, Casa Națională de Asigurări Sociale a prezentat cererea de apel motivată în termenul stabilit, astfel fiind înlăturate incidentele procesuale, apelul fiind pus pe rol.

Argumentele apelantului vis-a-vis de pretinsa ilegalitate a hotărîrii atacate cu apel.

În susținerea apelului Casa Națională de Asigurări Sociale a indicat că, hotărîrea instanței de fond a fost emisă pripit, fără a analiza multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează litigiu, este în contradicție cu prevederile legale iar soluția primei instanțe o apreciază ca fiind una eronată.

Menționează că, în urma examinării dosarului de pensionare a intimatului, s-a stabilit că acesta este deja beneficiar de pensie stabilită de Ministerul Justiției, începând cu data de 01.11.2011.

Atrage atenția asupra faptului că prevederile art. 2 din Legea nr. 1544 din 23.06.1993, stabilește expres momentul apariției

dreptului la pensie a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne iar prevederile art. 61 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, reglementează dreptul la recalcularea pensiei stabilite anterior și situațiilor în care recalcularea poate fi efectuată, astfel că, reieșind din prevederile legale menționate, dreptul la pensie apare o singură dată, după eliberare din serviciu, cu dreptul de a fi recalculeată în condițiile legii, Legea nu prevede dreptul la recalcularea pensiei după o eventuală reangajare în serviciul și după eliberarea din serviciu pensia nu urmează a fi recalculeată din veniturile obținute după stabilirea pensiei, precum pretinde intimatul. Or, la caz de fapt intimatul dorește stabilirea unei noi pensii din salariul (solda) obținut în ultimele 12 luni de la eliberarea din serviciu, și anume perioada mai 2017 - aprilie 2018.

Menționează că, articolul 45 al Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993, care prevedea recalcularea pensiei dintr-un câștig mai mare a fost abrogat prin Legea nr.439 din 28.12.2016, în vigoare de la 05.01.2007, astfel, având în vedere că intimatul era deja beneficiar de pensie pentru vechime în muncă stabilită potrivit Legii nr. 1544 din 23.06.1993, temei de drept pentru stabilirea din nou a pensiei, nu există, deoarece legea de pensionare menționată nu admite așa ceva.

Cu referire la solicitarea lui Falca Anatolie la obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova de a efectua recalculul pensiei stabilite, în baza calculului Administrației Naționale a Penitenciarelor din 28 mai 2018, cu actualizarea mărimii pensiei în raport cu vechimea indicată, reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii din 15 mai 2018 menționează că, această solicitare la fel urma a fi respinsă de către instanța de fond, or, din sensul legii de pensionare - Legea nr. 1544 din 23.06.1993, nu se deduce în niciun fel că militarii, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, au dreptul la stabilirea din nou a pensiei când au fost reîncadrați în funcție și au mai obținut o oarecare vechime în muncă. În caz contrar ar reieși că, subiecții menționați ar avea, teoretic, dreptul la nenumărate stabiliri repetate a pensiei.

Invocă faptul că, potrivit art. 7 din Legea nr. 1544 din 23.06.1993, militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, familiilor lor care au concomitent dreptul la diferite pensii de stat li se stabilește o singură pensie, la alegerea lor, astfel, intimatul putea pretinde la stabilirea din nou a pensiei doar în cazul în care dispunea de dreptul la diferite pensii - dreptul de opțiune, însă la caz astfel de circumstanțe nu sau constatate, intimatul pretinzând stabilirea din nou a aceiași categorii de pensie de care este deja beneficiar.

Acestea fiind spuse, solicită Casa Națională de Asigurări Sociale admiterea cererii de apel, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Central din 26.10.2018 și pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Falca Anatolie să fie respinsă ca fiind neîntemeiată.

Argumentele participanților invocate în cadrul judecării apelului:

Reprezentantul Casei Naționale de Asigurări Sociale – Corj Carolina în ședința instanței de apel a solicitat admiterea cererii de apel și casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Central din 26.10.2018 cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Falca Anatolie să fie respinsă ca fiind neîntemeiată, invocând motivele de fapt și de drept expuse atît în instanța de fond cît și în cererea de apel înaintată.

Partea intimată Falca Anatolie a solicitat respingerea cererii de apel cu menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 26.10.2018 ca fiind legală și întemeiată.

Reprezentantul părții intime Falca Anatolie, avocatul Mustață Eugeniu (în baza mandatului nr. 057545 din 24.10.2018 anexat la materialele cauzei (f.d. 47)), a solicitat respingerea cererii de apel cu menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 26.10.2018 înaintînd referință în care a reiterat argumentele invocate în instanța de fond.

Intervenientul accesoriu – Agenția Națională a Penitenciarelor în ședința de judecată nu s-a prezentat din motive necunoscute, deși a fost înștiințat legal despre locul, data și ora examinării pricinii, fapt confirmat prin avizele de recepție anexate la materialele cauzei, înaintînd la data de 08 mai 2018, prin intermediul poștei electronice, cerere de examinare în lipsa sa, solicitînd totodată respingerea cererii de apel înaintate ca fiind neîntemeiate și menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Central din 26.10.2018.

Audiînd participanții prezenți la proces, studiînd materialele dosarului și înscrisurile administrate, verificînd argumentele expuse în cererea de apel, Colegiul de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră necesar de a respinge apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale cu menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 26.10.2018, din următoarele considerente:

Aprecierea instanței de apel a argumentelor părților și cadrului legal aplicabil speței:

Colegiul menționează că litigiul a fost examinat de instanța de fond în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 și a Codului de procedură civilă.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost aprobat Codul administrativ al Republicii Moldova, care conform art. 257 alin. (1) a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019 și respectiv a fost abrogată Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

Potrivit art. 258 alin. (1) Cod administrativ, procedurile administrative și procedurile prealabile inițiate pînă la data intrării în vigoare a prezentului cod, care nu au fost finalizate pînă la 1 aprilie 2019, se vor finaliza conform prevederilor legale valabile pînă la data intrării în vigoare a prezentului cod. Această dispoziție este valabilă și pentru procedurile prealabile inițiate după data intrării în vigoare a prezentului cod referitoare la o procedură administrativă inițiată pînă la data intrării în vigoare a acestuia.

Astfel, legiuitorul, prin prisma reglementărilor dispozițiilor finale și tranzitorii ale Codului administrativ a optat pentru soluționarea conflictului de legi în timp la principiul de aplicare a legii vechi sub condiția că procedurile administrative și cererile prealabile au fost inițiate înainte de 1 aprilie 2019.

Conform art. 258 alin. (3) Cod administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Legiitorul a optat și în cazul respectiv pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări. Astfel, procedurile de contencios administrativ, inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod, se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a Codului administrativ, conform prevederilor acestuia.

Prin urmare, Completul judiciar va supune dezbaterii judiciare în ordine de apel prezenta cauză în conformitate cu prevederile art. 258, alin. (3) al Codului administrativ, adică conform reglementărilor Codului Administrativ în vigoare.

În conformitate cu prevederile art. 195 al Codului administrativ procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, examinând cererea de apel, instanța de apel adoptă una dintre următoarele decizii- respinge apelul.

Potrivit dispozițiilor art.130 alin.(1) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art.240 alin.(1) Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Conform art. 239 Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanțele care au importanță la soluționarea cauzei și care au fost verificate în ședința de judecată multilateral, complet, fiind elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei. Concluziile privind circumstanțele de fapt ale cauzei se motivează în hotărâre prin probele enumerate în art. 117 Cod de procedură civilă, iar în conformitate cu art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres, obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Respectiv, conform practicii CEDO instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze doar la însușirea motivelor și concluziilor date de instanța inferioară. (*Hirro Balani c. Spaniei*, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; *Georgiadis v. Greciei* nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Astfel, instanța de apel verificând în raport cu prevederile art. 238-241 Cod de procedură civilă, legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, constată că aceasta urmează a fi menținută, or instanța de fond, corect a elucidat și constatat circumstanțele pricinii, a verificat și apreciat obiectiv, probele prezente la materialele cauzei, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicând corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios.

Materialul probatoriu administrat de instanța de fond, denotă următoarea situație;

În fapt:

Materialele cauzei atestă că, prin ordinul nr. 469 din 28.10.2011 Cu privire la personal, colonelul de justiție, șef al Direcției trupelor de pază, supraveghere și escortare a Departamentului Instituțiilor Penitenciare, dl Anatolie Falca, demisionează în rezervă cu dreptul la pensie și dreptul de a purta uniforma prestabilită, începând cu 31 octombrie 2011, la 01 noiembrie 2011, ultimului fiind-ui eliberat carnetul de pensionar nr. 2664 pentru vechimea în muncă (f.d.14/15).

Ulterior, prin ordinul nr. 364 din 04 mai 2017 „Cu privire la numirea în funcție”, Anatolie Falca, colonel de justiție în rezervă, a fost numit cu termen de probă de 3 luni, în funcția de șef interimar al Direcției trupelor de pază, supraveghere și escortare în cadrul Departamentului Instituțiilor Penitenciare iar prin ordinul nr. 635 din 09.08.2017 „Cu privire la transferul la alt lucru în funcție superioară, Anatolie Falca, colonel de justiție, a fost transferat la alt lucru în funcție superioară în ordinea de avansare în serviciu, în funcția de director adjunct al Departamentului Instituțiilor Penitenciare (f.d.16/17).

La fel, materialele cauzei atestă și faptul că, prin ordinul nr. 395 din 15.05.2018, „Cu privire la demisie”, Anatolie Falca, colonel de justiție, începând cu data de 15 mai 2018, demisionează în rezervă, la atingerea vechimii în serviciu necesară pentru stabilirea pensiei conform Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, cu dreptul de a purta uniforma prestabilită, din funcția de Director adjunct al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, iar potrivit calculului

vechimmii în muncă pentru stabilirea pensiei vechimea în muncă pentru fixarea pensiei acestuia la 15 mai 2018 constituia 32 ani, 4 luni și 8 zile (f.d.18/20).

Totodată, potrivit certificatului nr. 2 din 15 mai 2018 despre drepturile bănești urmează că Falca Anatolie, din luna mai 2017 până în august 2017, a înregistrat un venit în mărime totală de 19 457,60 lei iar potrivit certificatului din 28 mai 2018 despre veniturile bănești, venitul reclamantului a constituit 80 981,41 lei. (f.d.21/22).

La data de 31 mai 2018, reclamantul Falca Anatolie a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale cerere prin care a solicitat recalcularea pensiei reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii din 15.05.2018 (f.d.12).

Prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale nr. 92/2018/41817 din 05.07.2018, reclamantului i s-a refuzat în recalcularea pensiei în baza art. 51 al Legii nr. 1544 din 23.06.1993, deoarece în cazul apariției unor circumstanțe care implică modificarea mărimilor pensiilor stabilite pentru militari în termen și familiile acestora, recalcularea pensiilor se efectuează în termenele stabilite de art. 33 alin. (1) al Legii nr. 156 din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale. (f.d.13)

Nefiind de acord cu decizia susmenționată, la 23 iulie 2018 reclamantul Falca Anatolie a înaintat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale cerere prealabilă prin care a solicitat revocarea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani nr. 92/2018/41817 din 05.07.2018 și recalcularea pensiei pentru vechimea în serviciu, reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii din 15.05.2018. (f.d.38-41).

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. F-1581/18 din 16.08.2018, ultima a refuzat în satisfacerea cerințelor reclamantului Falca Anatolie înaintate în cererea prealabilă menționind că, dreptul la pensie apare o singură dată după eliberarea din serviciu, cu dreptul de a fi recalculate în condițiile legii, or Legea nu prevede stabilirea repetată a dreptului la pensie după o eventuală reangajare în serviciul militar făcînd referire la prevederile art. 48 și art. 61 al Legii nr. 1544-XII din 23.06.1993, asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor (f.d.42-43).

În drept:

Conform prevederilor art. 1 alin. (2) al Legii contenciosului administrativ (în vigoare până la 01 aprilie 2019), orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său recunoscut de lege, de către o autoritate publică printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost pricinuită.

În conformitate cu art. 3 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ (în vigoare până la 01 aprilie 2019), obiect al acțiunii în contenciosul administrativ îl constituie actele administrative, cu caracter normativ și individual, prin care este vătămat un drept recunoscut de lege al unei persoane, inclusiv al unui terț, emise de: a) autoritățile publice și autoritățile asimilate acestora în sensul prezentei legi; b) subdiviziunile autorităților publice; c) funcționarii din structurile specificate la lit.a) și b).

Reieșind din prevederile legale indicate, precum și din dispozițiile art.2 și art.3 ale Legii contenciosului administrativ, obiect al acțiunii în contenciosul administrativ îl constituie - **actul administrativ** cu caracter normativ sau individual; contractul administrativ; nesoluționarea în termenul legal al unei cereri referitoare la un drept recunoscut de lege.

Noțiunea de „**act administrativ**” este reglementată atât în art.2 din Legea contenciosului administrativ, cât și în Rezoluția (77) 31 cu privire la protecția individului față de actele autorităților administrative, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 28 septembrie 1997. Potrivit acestor reglementări, actul administrativ este o manifestare juridică unilaterală de voință, cu caracter normativ sau individual, din partea unei autorități publice în vederea organizării executării sau executării în concret a legii, actul administrativ desemnează orice măsuri individuale sau decizii luate în cadrul exercitării autorității publice, susceptibile de a afecta direct drepturile, libertățile sau interesele persoanelor fizice sau juridice și care nu este un act îndeplinit în cadrul exercitării unei funcții judiciare.

În temeiul art. 14 al Legii contenciosului administrativ, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel. În cazul în care organul emitent are un organ ierarhic superior, cererea prealabilă poate fi adresată, la alegerea petiționarului, fie organului emitent, fie organului ierarhic superior dacă legislația nu prevede altfel. Termenul de 30 de zile specificat la alin.(1) nu se extinde asupra actului administrativ cu caracter normativ.

Din normele legale precitate supra rezultă că, respectarea procedurii prealabile de soluționare a litigiului este obligatorie, în cazul contenciosului administrativ, dacă legea nu dispune altfel.

În speță, reclamantul Falca Anatolie a respectat procedura prealabilă față de Casa Națională de Asigurări Sociale, adresînd la data de 23 iulie 2018 cerere prealabilă (f.d. 38/41).

Articolul 15 alin. (1) al aceleiași Legi statuează că cererea prealabilă se examinează de către organul emitent sau ierarhic superior în termen de 30 de zile de la data înregistrării ei, decizia urmînd a fi comunicată de îndată petiționarului dacă legislația nu prevede altfel.

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. F-1581/18 din 16.08.2018, ultima a refuzat în satisfacerea cerințelor reclamantului Falca Anatolie înaintate în cererea prealabilă menționind că, dreptul la pensie apare o singură dată după eliberarea din serviciu, cu dreptul de a fi recalculate în condițiile legii, or Legea nu prevede stabilirea repetată a dreptului la pensie după o eventuală reangajare în serviciul militar făcînd referire la prevederile art. 48 și art. 61 al Legii nr. 1544-XII din 23.06.1993, asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne (f.d.42-43).

În temeiul art. 16 al Legii contenciosului administrativ (în vigoare până la 01 aprilie 2019), persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte a actului respectiv și repararea pagubei cauzate. Acțiunea poate fi înaintată nemijlocit instanței de contencios administrativ în cazurile expres prevăzute de lege și în cazurile în care persoana se consideră vătămată într-un drept al său prin nesoluționarea în termen legal ori prin respingerea cererii prealabile privind recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei cauzate. Reclamanții, în acțiunile născute din raporturi de contencios administrativ, sunt scutiți de plata taxei de stat.

Conform art. 17 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ (în vigoare până la 01 aprilie 2019), cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la: data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia; data comunicării refuzului de soluționare a unei cereri, prin care se solicită recunoașterea dreptului pretins sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea unei astfel de cereri; data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă.

Astfel, nefiind de acord cu decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani nr. 92/2018/41817 din 05.07.2018 privind refuzul stabilirii pensiei, în termenul legal prevăzut de Legea contenciosului administrativ în vigoare la momentul înaintării cererii de chemare în judecată, a înaintat acțiune în instanța de judecată privind anularea deciziei nr. 92/2018/41811 din 05.07.2018 și obligarea recalculării pensiei pentru vechimea în serviciu.

Potrivit art. 25 alin. (1) din Legea nr. 793/10.02.2000 (în vigoare până la 01 aprilie 2019), judecând acțiunea, instanța de contencios administrativ adoptă una din următoarele hotărâri:

- a) respinge acțiunea ca fiind nefondată sau depusă cu încălcarea termenului de prescripție;
- b) admite acțiunea și anulează, în tot sau în parte, actul administrativ sau obligă pîrîtul să emită actul administrativ cerut de reclamant ori să elibereze un certificat, o adeverință sau oricare alt înscris, ori să înlăture încălcările pe care le-a comis, precum și dispune adjudecarea în contul reclamantului a despăgubirilor pentru întîrzierea executării hotărîrii;
- c) admite acțiunea și constată circumstanțele care justifică suspendarea activității consiliului local sau a consiliului raional, după caz.

Colegiul reține că, **în temeiul art. 26 alin. (1) al Legii contenciosului administrative (în vigoare până la 01 aprilie 2019)**, actul administrativ contestat poate fi anulat, în tot sau în parte, în cazul în care:

- a) este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii;
- b) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței;
- c) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite.

Din conținutul normelor legale precitate, rezultă incontestabil că legalitatea actului administrativ este realizată doar în cazul în care acesta corespunde prevederilor Legii și procedurii stabilite de Lege de emitere și dacă acesta a fost emis de către autoritatea competentă, iar ilegalitatea acestuia se constată chiar și în cazul în care actul administrativ contestat contravine cel puțin unuia din criteriile instituite de norma indicată.

Controlul judecătoresc al legalității actelor administrative, presupune apărarea drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor, împotriva abuzurilor administrației publice, în condițiile legii contenciosului administrativ.

Acest control se înfăptuiește de către instanțele de judecată în condițiile legii privind organizarea judecătorească. Întru elucidarea subiectului privind realizarea controlului judecătoresc se impune conceptul competenței, în baza căruia se realizează respectivul control. Pornind de la scopul primordial al instituției contenciosului administrativ, care este prestabilit de legiuitor și care presupune contracararea abuzurilor și exceselor de putere ale autorităților publice, apărarea drepturilor persoanei în spiritul legii, ordonarea activității autorităților publice, asigurarea ordinii de drept, cît și reieșind din dreptul subiectiv al subiectului afectat, care la fel a fost predeterminat de legiuitorul și care a fost formulat astfel - orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Colegiul remarcă că, instanța poate anula actul administrativ în tot sau în parte numai în cazul în care acesta se plasează sub incidența reglementărilor art. 26 alin. (1), care prescrie condițiile de anulare și anume: a) este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii – în contextul în care autorității publice i-se poate imputa încălcarea principiului legalității; b) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței – în cazul în care actul a fost emis sau adoptat de către autoritatea publică cu încălcarea competenței materiale sau teritoriale; c) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite – actul nu a fost emis în forma stabilită, nu cuprinde elemente de formă care să confirme că actul a fost emis sau adoptat cu respectarea legii.

Astfel, din suportul probator administrat la caz, Colegiul reține că, potrivit ordinului nr. 469 din 28.10.2011 Cu privire la personal, s-a stabilit că colonelul de justiție, șef al Direcției trupelor de pază, supraveghere și escortare a Departamentului Instituțiilor Penitenciare, dl Anatolie Falca, a demisionat în rezervă cu dreptul la pensie și dreptul de a purta uniforma prestabilită, începînd cu 31 octombrie 2011, la 01 noiembrie 2011, ultimului fiind-ului eliberat carnetul de pensionar nr. 2664 pentru vechimea în muncă (f.d.14/15).

Ulterior, s-a mai stabilit că, prin ordinul nr. 364 din 04 mai 2017 „Cu privire la numirea în funcție”, Anatolie Falca, colonel de justiție în rezervă, a fost numit cu termen de probă de 3 luni, în funcția de șef interimar al Direcției trupelor de pază, supraveghere și escortare în cardul Departamentului Instituțiilor Penitenciare iar prin ordinul nr. 635 din 09.08.2017 Anatolie Falca, a fost transferat în funcția de director adjunct al Departamentului Instituțiilor Penitenciare deținând această funcție până la data de 15.05.2018 când prin ordinul nr. 395 a demisionat în rezervă, la data demisionării având un stagiu de muncă de 32 ani, 4 luni și 8 zile, fapt ce se confirmă prin calculul vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei, eliberat de Direcția resurse umane a DGMI la 28.05.2018 (f.d.19/20 verso).

În conformitate cu art. 1, alin. (1) din Legea nr. 1544 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, militarii care îndeplinesc serviciu prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne beneficiază de dreptul la pensie viageră pentru vechime în muncă, dacă au vechimea respectivă în serviciu militar și în organele afacerilor interne.

Potrivit art. 2, alin. (1) din Legea nr. 1544, militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care au dreptul la pensie li se stabilește pensie după eliberare din serviciu.

Totodată, conform art. 44 din Legea nr. 1544, pensia pentru militarii care au satisfăcut serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și pentru familiile lor se calculează din solda acestora. Pensia pentru persoanele menționate se calculează din: salariul funcției, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum și din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu, cu excepția plăților compensatorii și a indemnizației bănești unice în mărimea sumei mijloacelor bănești de întreținere pe un an

Potrivit art. 48 din Legea nr. 1544, pensiile militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, ale ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului, Centrului Național Anticorupție și ale membrilor familiilor acestora se stabilesc de către Casa Națională de Asigurări Sociale, în modul stabilit de Guvern.

În conformitate cu art. 49 din Legea nr. 1544, militarii în termen, militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemul penitenciar, ofițerii de protecție și colaboratorii organelor securității statului, Centrului Național Anticorupție și membrii familiilor acestora depun cerere de stabilire a pensiei la organul de asigurări sociale. Acordarea drepturilor la pensie sau respingerea cererii de pensionare se face prin decizie, emisă de organul de asigurări sociale în termen de 30 de zile de la data depunerii cererii cu toate actele necesare. Organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticității actelor ce confirmă vechimea în serviciu și solda (câștigul), eliberate de organele abilitate.

Astfel, materialele cauzei atestă că reclamantul Falca Anatolie a executat întru totul prevederile art. 49 din Legea nr. 1544 înaintând la data de 31.05.2018 Casei Naționale de Asigurări Sociale Rîșcani mun. Chișinău cerere pentru pensie, ultima prin decizia nr. 92/2018/41817 din 05 iulie 2018 a refuzat în recalcularea pensiei (f.d.12/13).

Conform art. 61 din Legea nr. 1544, recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi. Pensiile stabilite persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne cărora li s-a prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne urmează a fi recalculate după trecerea lor în rezervă sau în retragere.

Din esența normelor de drept enunțate rezultă că, Legea nr. 1544 stipulează clar că, pensiile persoanelor din organele afacerilor interne se stabilesc de către CNAS, luând în considerare termenul de activitate în serviciul organelor afacerilor interne precum și solda de care a dispus pe parcursul activității, acestea fiind de fapt perioada de contribuție și contribuția propriu zisă, care a fost vărsată la bugetul de stat în ordine pentru a beneficia de pensie la retragerea din serviciu.

Calculul vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei colonelului de justiție Falca Anatolie eliberat la 28.05.2018 de către Direcția resurse umane a DHMI, atestă certitudinea faptului că ultimul a activat în cadrul organelor afacerilor interne 32 ani 4 luni și 08 zile, perioadă în care a achitat contribuții la bugetul de stat pentru a fi asigurat cu pensie la retragerea din serviciu, faptul dat fiind probat prin certificatele din 15.05.2018 și 28.05.2018 eliberate de Administrația Națională a Penitenciarelor (f.f.21/22).

Colegiul menționează că reclamantul/intimatul Falca Anatolie a înaintat cerere prin care a solicitat recalcularea pensiei stabilite anterior și nu stabilirea din nou a pensiei, or ultimul din 01.11.2011 dispune de pensie pentru vechimea în muncă iar din motivul reangajării în serviciu, fiind plătitor de contribuții, acesta a solicitat în conformitate cu prevederile art. 61 din Legea nr. 1544, recalcularea pensiilor stabilite anterior prezentând în acest sens actele suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei.

În acest sens, Colegiul consideră justă concluzia instanței de fond prin care ultima a constatat că, pârâtul a interpretat în mod eronat prevederile art. 61 al Legii nr. 1544, în sensul imposibilității recalculării pensiei, or prezentarea documentelor care confirmă faptul reangajării și continuării efectuării contribuțiilor la bugetul de stat, constituie temeiuri suficiente pentru recalcularea pensiei persoanei vizate, or sistemul public de pensii, are la bază principiul contributivității, conform căruia, fondurile sistemului public de pensii se constituie pe baza contribuțiilor datorate de persoanele participante la acest sistem iar drepturile la pensie se cuvin pe temeiul contribuțiilor achitate.

În conexiunea celor relatate, instanța de apel conchide că Casa Națională de Asigurări Sociale neîntemeiat a refuzat lui Falca Anatolie în efectuarea recalculului pensiei pentru vechimea în serviciu, reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice,

precedente concedierii din 15.05.2018 și a emis ilegal decizia nr.3729 din 05.07.2018.

Prin urmare, Completul judiciar reține ca fiind absolut întemeiată hotărârea instanței de fond prin care s-a dispus anularea Deciziei privind refuzul stabilirii pensiei emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani nr.3729 din 05.07.2018, ca emisă contrar legii, fiind obligată Casa Națională de Asigurări Sociale de a efectua recalculul pensiei pentru vechimea în serviciu lui Falca Anatolie, reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice, precedente concedierii din 15.05.2018.

Urmare a constatărilor detaliate supra vis-a-vis de circumstanțele faptice ale cazului dedus judecării în ordine de apel, Colegiul concluzionează că, argumentele expuse de către Casa Națională de Asigurări Sociale în cererea de apel sunt lipsite de substanță obiectivă, iar instanța de fond - reieșind din cumulum probelor administrate, a soluționat cauza sub toate aspectele de fapt și de drept, în consecință hotărârea emisă fiind legală și întemeiată, în corespundere cu art. 130 CPC.

Prin prisma acestor constatări, Colegiul concluzionează că, la caz dubiul judiciar a fost înlăturat, netemeinicia cerințelor părții apelante a fost demonstrată, iar argumentele invocate de către apelant poartă caracter pur formal.

Analizînd cele detaliate mai sus, statuînd cu certitudine că argumentele apelantului sunt neîntemeiate, iar hotărârea instanței de fond este legală și întemeiată, Colegiul conchide de a respinge apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul central) din 26 octombrie 2018.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin (1) lit. a), 244 alin. (1), 245 alin. (1), 251 alin. (2) Cod administrativ, art. 389-390 CPC, Colegiul de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,-

DECIDE:

Apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, se respinge.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul central) din 26.10.2018, adoptată în pricina la cererea de chemare în judecată înaintată de Falca Anatolie către Casa Națională de Asigurări Sociale și Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani, intervenient accesoriu – Administrația Națională a Penitenciarelor privind anularea deciziei nr. 92/2018/41811 din 05.07.2018 și obligarea recalculării pensiei pentru vechimea în serviciu.

Decizia este executorie, însă poate fi atacată cu recurs în Curtea Supremă de Justiție în termen de 30 zile de la notificarea deciziei. Cererea de recurs se depune la Curtea de Apel Chișinău.

Președintele Colegiului, judecătorul

Angela Bostan

Judecătorii

Veronica Negru

Anatol Pahopol